

N:o 198.

Af herr **V. L. Moll**, om tillägg till 2 § tryckfrihetsförordningen.

I proposition n:o 44 framlade Kungl. Maj:t till 1902 års Riksdags pröfning i grundlagsenlig ordning förslag till ändrad lydelse af 2 § 4:o tryckfrihetsordningen, innehållande bland annat ett så lydande tillägg:

Att memorial och ämbetsbref, som bankinspektionen eller försäkringsinspektionen, med anledning af verkställd inspektion, afgifver angående banks eller försäkringsanstalts förhållanden, äfvensom svarsskrifvelser å sådana ämbetsbref, icke må utlämnas, där ej Konungen för särskildt fall annorlunda förordnar. Den häremot bryter böte femtio riksdaler.

Konstitutionsutskottet hemställde i utlåtande n:o 3, att Riksdagen ville såsom hvilande till vidare grundlagsenlig behandling antaga ifrågasvarande punkt i följande lydelse:

Att memorial och ämbetsbref, som bankinspektionen afgifver angående banks förhållanden, äfvensom svarsskrifvelser å sådana ämbetsbref, ej må före fem år från handlingens datum till annan än banken utlämnas, där ej Konungen för särskildt fall annorlunda förordnar. Den häremot bryter, så ock den, som i tryck offentliggör dylik handling, hvilken obehörigen utlämnats, böte femtio riksdaler.

I en af herr *Dahn*, med instämmande af fem andra utskottsledamöter, afgifven reservation hemställdes, att punkten i fråga skulle erhålla följande lydelse:

Att memorial och ämbetsbref, som bankinspektionen med anledning af verkställd inspektion afgifver, äfvensom svarsskrifvelser å sådana ämbetsbref, icke må, där ej Konungen för särskildt fall annorlunda förordnar, utlämnas i hvad de röra enskildes förhållanden till bank. Den häremot

Bih. till Riksd. Prot. 1905 1 Saml. 2 Afd. 2 Band. 53 Häft. (N:is 198, 199.) 1

bryter, så ock den, som i tryck offentliggör dylik handling, hvilken obehörigen utlämnats, böte femtio riksdaler.

Konstitutionsutskottet ansåg sig sakna skäl att tillstyrka bifall till den kungl. propositionen i hvad den rörde försäkringsinspektionens handlingar, hvadan bestämmelserna härom af utskottet uteslötos. De af utskottet föreslagna förändringar i Kungl. Maj:ts förslag rörande bankinspektionens handlingar motiverades därmed, att utskottet, som funnit föreskrifter i tryckfrihetsförordningen om hemlighållande af dylika handlingar vara alldeles nödvändiga, därest bankinspektionen skall kunna med vederbörlig kraft verka för sitt ändamål, dock ej kunnat finna något skäl, hvarför sekretessen med afseende å dessa handlingar skulle behöfva gifvas den stora omfattning, som den kungl. propositionen innebär. Utskottet ansåg, att ifrågavarande handlingar kunde få meddelas åt offentligheten efter viss tid, hvilken skäligen kunde bestämmas till fem år efter handlingens datum. Vidare ansåg utskottet, att vederbörande bank själf ej borde hindras att få del af de angående banken afgifna yttranden samt att straff särskildt borde stadgas jämväl för den, som, där handling af ifrågavarande beskaffenhet obehörigen utlämnats, i tryck kungör densamma.

Reservanterna åter ansågo, att den af Kungl. Maj:t föreslagna sekretessen borde inskränkas att gälla bankinspektionens handlingar endast i hvad de röra enskildes förhållanden till bank.

Utskottets förslag godkändes af båda kamrarne, af den Andra Kammaren dock med hjälp af den förseglade sedeln.

När förslaget vid 1903 års riksdag förekom till slutlig behandling, blef detsamma af Andra Kammaren förkastadt.

Under diskussionen i kamrarne erkände samtliga talare, att sekretess är nödvändig för vissa bankinspektionens handlingar. Att förslaget föll i Andra Kammaren berodde, enligt hvad af diskussionen framgick, hufvudsakligen på två skäl: den föreslagna sekretessen ansågs hafva för stor omfattning; den af utskottet föreslagna tidsbegränsningen af fem år, efter hvilken tid ifrågavarande handlingar skulle få offentliggöras, ansågs oantaglig.

Af hvad sålunda i denna fråga förekommit framgår, att såväl konstitutionsutskottet som kamrarne obetingadt erkänt, att bankinspektionens handlingar, i hvad de röra enskildes förhållanden, icke böra få komma till offentligheten. Endast beträffande sekretessens omfattning hafva meningsskiljaktigheter förekommit.

Det synes mig emellertid i hög grad önskvärdt, att denna fråga finner en tillfredställande lösning. Ty uppenbart är, att, helst sedan

uppmärksamheten nu blifvit fäst å dessa förhållanden, frånvaron af allt skydd mot offentliggörande af bankinspektionens handlingar måste verka hämmande på inspektionens verksamhet. Då nämligen bankinspektionen i hvarje fall måste räkna med den möjligheten, att dess till en bank aflättna skrifvelse kommer till offentligheten, blir häraf en naturlig följd, att uttalanden underlåtas, som under andra förhållanden skulle gjorts och kunnat vara till nytta.

Det skydd, som här afses, läser böra begränsas till de skrivelser, bankinspektionen *aflåter till bankerna*, samt dessas svarsskrivelser. I denna skriftväxling, hvilken tydligen ofta afser endast en utredning af frågor, som uppstå till följd af en inspektion eller i anledning af bankernas månadsrapporter och årsredogörelser, måste nog, för att skrivelserna skola blifva begripliga, enskildes förhållanden ofta vidröras. Sådana skrivelser böra därför icke kunna dragas under offentligheten och såsom en gifven följd däraf icke heller de handlingar, å hvilka bankinspektionens skrifvelse till bank grundas, såsom t. ex. förteckning öfver bankens engagemanger eller andra anteckningar, som vid inspektion gjorts ur bankens böcker.

Däremot böra bankinspektörens memorial till departementschefen samt de framställningar, bankinspektören, med stöd af 83 § i lagen angående solidariska bankbolag och 76 § i lagen angående bankaktiebolag, gör hos Konungens befallningshafvande, kunna så affattas, att enskildes förhållanden till banken däri icke beröras, och sådana memorial och ämbetsbref kräfva därför intet skydd mot offentligheten.

Men äfven sådana till bankerna aflättna ämbetsbref, *som ej beröra enskildes förhållanden*, torde kunna lämnas åt offentligheten. Däremot synes det icke tillrådligt, att, såsom i förut omförmälda reservation föreslagits, skrivelser, som beröra enskildes förhållanden, skola få, med uteslutande af hvad sådana förhållanden rör, offentliggöras. Ty sådana brottstycken af en skrifvelse, där kanske motiven till ett påstående skulle uteslutas, komme lätteligen att vilseleda i stället för att upplysa.

Om sålunda sekretessen begränsas till att omfatta den bankinspektionens med bankerna förda korrespondens, *som berör enskildes förhållanden*, torde hvarje skäl hafva bortfallit att, såsom 1902 års konstitutionsutskott föreslog, införa jämväl en begränsning till tiden; ej heller torde någon anledning finnas att vidhålla den begränsning af sekretessen, som innehålles i den år 1902 föreslagna bestämmelsen: »där ej Konungen för särskildt fall annorlunda förordnar». Då allmän lag föreskrifver, att enskildes förhållanden till bank icke må för allmänheten

yppas, är det väl ej lämpligt att stifta en grundlag som tillstodjer ett sådant yppande efter en viss kort tidsperiod, eller att inrymma Konungen rätt att för särskilda fall förordna om ett sådant yppande. Den under diskussionen i Riksdagen uppställda jämförelsen mellan ifrågavarande handlingar och statsrådsprotokollen, som ju endast för en viss tid förblifva hemliga, är väl för öfrigt icke lycklig; ty statsrådsprotokollen behöfvas för att skriva Sveriges historia, men om bankinspektionens handlingar publiceras efter ett antal år, kan någon nytta därmed ej vinnas, men däremot är visserligen den möjlighet ej utesluten, att skada därigenom kan uppstå. Bestämmelsen »där ej Konungen för särskildt fall annorlunda förordnar» afsåg utan tvifvel sådana memorial och ämbetsbref, som icke beröra enskildes förhållanden.

Då ett på ofvan angifna sätt formuleradt tillägg till tryckfrihetsförordningen skulle bereda skydd åt de bankinspektionens handlingar, hvilkas hemlighållande utan gensägelse förestafvas af nödvändighetens kraf och hvilkas offentliggörande skulle föranleda allvarliga olägenheter såväl för enskilda personer som för bankerna och för affärsvärlden i allmänhet; då vidare ingen tvekan skulle kunna råda, hvarest i afseende å bankinspektionens handlingar offentligheten slutar och sekretessen börjar, vågar jag hemställa,

att Riksdagen ville såsom hvilande till vidare grundlagsenlig behandling antaga följande förslag om tillägg till 2 § 4:o tryckfrihetsförordningen, att däri införas näst före stadgandena om skydd för patent-handlingar:

Tryckfrihetsförordningen.

§ 2.

4:o. — — — — —

Att de från bankinspektionen till bank afåtna ämbetsbref och de handlingar, hvarå desamma grundas, äfvensom svarsskrifvelser å sådana ämbetsbref icke

må, om enskildes förhållanden däri beröras, utlämnas. Den häremot bryter, så ock den, som i tryck offentliggör dylik handling, hvilken obehörigen utlämnats, böte femtio riksdaler.

Stockholm den 8 februari 1905.

Viktor Moll.